

TOESPRAAK HERMAN SUYKERBUYK

35-JARIG BESTAAN BENEGO

Omstreeks de jaren 1967 was er in Oisterwijk een bijeenkomst van twee bewindslieden, één uit België en één uit Nederland. Voor Nederland was dit de nog bekende Mevrouw Marga Klompé.

Daar moeten in Oisterwijk nogal hoogdravende woorden zijn gesproken over de samenwerking tussen België en Nederland, want in Putte - toen nog een zelfstandige gemeente - met de burgemeester, Jozef Boudrie wat nerveus, en stelde: die samenwerking, aan de grens moet dat gebeuren. En hij zij ons: laat ons concrete dingen doen. Die oproep ging naar gemeentebesturen, aanpalend aan de grens. Boudrie vatte dit letterkijk op. Zo mocht Bergen op Zoom, die met burgemeester Louis Van De Laer oprecht in grensoverschrijdende samenwerking zeer geïnteresseerd was, niet meedoen. Bergen op Zoom paalde, niet aan de grens! En Antwerpen kon er helemaal niet bijkomen. Dan beginnen ze, zegde Bourdie niet helemaal ten onrechte, over havens en havenpolitiek en dat gaat over onze hoofden heen.

Gevolg: Benego begon met aan de grens palende gemeenten, Essen, Kalmthout, Wuustwezel, Kapellen, Putten, Huijbergen, Ossendrecht, Woensdrecht, Zundert, Wouw en Roosendaal.

Kenmerkend voor de start van Benego was amateurisme, maar tegelijk erg groot voluntarisme. Van een secretariaat was geen sprake, het werk gebeurde op het gemeentesecretarie te Putte, geen kosten dus. De gemeenten betaalden geen bijdrage tenzij occasioneel. Er was wel een stevig dossier, een inventaris opgemaakt door de verschillende gemeenten. Die inventaris blijft nog interessant, al zijn een aantal grensproblemen, met het verdwijnen van de grens opgelost. Men bedenke dat men in 1967 zo maar niet een grens mocht passeren. Een kort overzicht van de inventaris leert ons dat het ging over grensoverschrijdend openbaar busvervoer, opstellen van een gids voor onderwijs en de mogelijkheden voor de ganse (grensoverschrijdende) streek, het regelen van het plaatsen van nutsvoorzieningen - vooral waterwinning - vanaf de andere zijde van de grens, eenvormigheid van de winkelsluitingsuren, samenwerking bij het ophalen van huisvuil, een concours opzetten van en voor amateurstoneelgezelschappen uit het grensgebied, samenwerking tussen brandweerkorpsen, onder meer door dezelfde armaturen te gebruiken, de problematiek als gevolg van de verlegging van het Douanekantoor Wuustwezel naar de nog aan te leggen E10. Dit is maar een kleine greep.

Benego zette met snelheid aan. We werden gesteund door de openstelling van de Benelux-binnengrenzen voor het personenverkeer. Het Comité van Ministers uit de Benelux had dit besloten. Benego had daaraan geen verdienste, maar het deelde wel in het enthousiasme.

Want enthousiasme was er, omdat nu het passeren van de rijksgrens langs alle wegen mogelijk was, voorheen slechts via die overgangen met douanepost. Van die beginjaren herinner ik me nog een bijeenkomst in het Gildenhuis te Essen, waar de raadsleden van alle Benego-gemeenten uitgenodigd waren. Het Gildenhuis zat eivol. Het idee concreet de hinder van een grens aan te pakken vond algemene goedkeuring. Daar begon Benego. Men kan niet ontkennen dat dit samenwerkingsverband heel democratisch werd opgericht. In 1969 werd de handelsbeurs te Roosendaal, met deelname van bedrijven, vooral kleine en middelgrote, onder de auspiciën van Benego geplaatst. De naam van dit belangrijk evenement was BENEMATO. Het al genoemde enthousiasme leefde zich onder meer uit in de bekende en bij het publiek gesmaakte "Zeskampen" met 6 deelnemende gemeenten: Roosendaal, Zundert, Hoogerheide, Essen, Kalmthout, Wuustwezel.

Er werden werkgroepen opgericht, onder meer een culturele werkgroep, die een hoogstaand korenfestival organiseerde.

De werkkraft van voorzitter Jozef Boudrie was zeer groot. Begin 70 jaren werd hij burgemeester te Budel. In die dagen was in het grensverkeer de binding tussen de grensgemeenten Hamont en Budel legendarisch. Op elk colloquium kwamen deze twee gemeenten ter sprake.

Zij hadden het namelijk gepresteerd, inbrekend op een aantal administratieve weerbarstigheden, voor de twee gemeenten, van een verschillende staat één brandweerkorps op te richten.

Boudrie vertrok en de nieuwe burgemeester van Zundert werd bereid gevonden voorzitter te zijn. Er was in die tijd een stilzwijgende afspraak dat alleen Nederlandse Burgemeesters, waarvan gezegd werd dat ze tijd te koop hadden, voor het voorzitterschap van Benego in aanmerking zouden komen.

Burgemeester Kievits was de zaak van Benego genegen. Ik denk aan praktische zaken, zoals een gezamenlijk museumfolder voor de Benego-gemeenten. Toen 1972 in Vlaanderen een actie werd opgezet voor meer groen, hoorden daar ook een boomplantingsdag bij. Op een schraal stuk grond aan de grens van Essen-Horendonk en Rucphen-Schijf plantten 750 schoolkinderen uit 15 gemeenten 12.015 bomen. De deelnemende gemeenten waren Putte, Rijsbergen, Huijbergen, Roosendaal, Rucphen, Woensdrecht, Wouw, Zundert, Essen, Kapellen, Loenhout, Kalmthout, Meer, Wuustwezel en Stabroek. De grond was dor, droog en arm, te arm. Regelmatig moest heropgeplant worden. In de Roosendaalse gemeente zegt oppositieleider P. Rampaert: "Met Benego zitten we letterlijk en figuurlijk in het bos".

Kievits zag ook wel iets in meer structurele samenwerking. Een bezoek aan dhr. Wouters, provinciaal ambtenaar, én te Hasselt (Belgisch Limburg) én te Maastricht (Nederlands Limburg) een administratief unicum, was interessant maar leverde niet veel op. Wat wel iets opleverde, was de samenwerking tussen de verschillende brandweerkorpsen. Er werd aangevangen met een langdurige structuur waarbij ambtenaren van het Belgisch en Nederlands Ministerie van Binnenlandse zaken betrokken waren. Het ging erom wederzijdse hulp te verlenen, grensoverschrijdend, zonder aanrekening van kosten. Dit blijkt nu

allemaal eenvoudig, haast vanzelfsprekend maar destijds was er een uitspraak nodig van de Belgische Minister van Binnenlandse Zaken, Renaat van Elsende, die stelde dat dergelijke samenwerking mogelijk was, omdat ze gesteund was op de goede nabuurschap. Die nabuurschap schiep rechten en plichten.

Dit initiatief kostte een lange administratieve lijdensweg, maar Benego kon uiteindelijk de redactie voor een ontwerp van gemeenteraadsbeslissing geregeld krijgen. De meeste gemeenten steunden dergelijke beslissing, maar het door Benego geleverde werk bleef verzwegen. Het is een voorbeeld - naast andere - van de wijze, waarop Benego haar Public Relations niet verzorgde.

Terloops, er waren dossiers van het eerste uur, die onmiddellijk op de tafel van Benego werden gedeponneerd. Het vuurwerkdossier was er zo een. De wetgeving in Nederland gaf winkeliers minder dagen tijd om het vuurwerk te verkopen, in België was de regeling veel soepeler. Het gevolg is gekend: men kocht in België, dat het een lieve lust was en de Nederlandse vuurwerkhandel vond dat maar niets. Zij alarmeerden hun burgemeesters, die dat doorschoven aan Benego. Op gezette tijden deed Benego - vergeefse - pogingen om tot een regeling te komen, vergeefs omdat Nationale Wetgeving daarvoor gewijzigd moest worden. Ondertussen had de (Nederlandse) burgemeester zijn plicht gedaan!

Bij aanvang van de zeventiger jaren was de Belgische drinkwatermaatschappij PIDPA oorzaak van waterschaarste. Het oppompen van grondwater veroorzaakte schade aan landbouwgronden. Snel bleek dat water geen grens kent en dat ook het oppompen door Nederlandse drinkwatermaatschappijen debet was aan de verschraving van landbouw- en natuurgebieden. Benego wilde zich dit dossier wel aantrekken, maar het forse veto van enkele Nederlandse gemeenteleden heeft dat verhinderd.

Burgemeester Kievits was ziek en overleed jong. Maar in de laatste levensjaren ging Kievits wel moedig door. Des te moediger omdat er toen een malaise was bij Benego. Men stelde midden de jaren zeventig openlijk de vraag, waarom Benego zou blijven voortbestaan. Ook plannen, i.v.m. te wijzigen grensovergangen, als gevolg van de aanleg van nieuwe wegen, waren oorzaak van onenigheid tussen de Nederlandse en de Belgische grensgemeenten. Een poging werd gedaan door Burgemeester Kievits, ondervoorzitter H. Suykerbuyk en secretaris Van Dommelen, burgemeester te Huijbergen, om te komen tot een jaarlijks cultureel gebeuren. Benego bleef aan de slaperige kant. Het lukte niet, zoals men het wenste. De jongere burgemeester van Wouw, Tom Rombouts, werd bereid gevonden de Benego kar te trekken. Hij werd de derde voorzitter. Met hem kwam er een zekere professionalisering.

Er kwam in 1987 een bijdrageregeling voor de gemeenten, waarbij objectieve criteria werden gehanteerd. Opmerkelijk was daarbij de poging grotere gemeenten - de steden - een bijdrage in natura te vragen. Tilburg zorgde voor een Benego-stand, die een plaats kreeg bij grote evenementen: een dorpsdag, een jaarmarkt, een kermis. Tilburg paalde niet aan de grens. Het standpunt van Burgemeester Boudrie, de eerste voorzitter, had men reeds enige tijd verlaten, want Breda, Tilburg, Antwerpen, Turnhout, Oud-Turnhout, Ravels, en uiteraard

Bergen op Zoom werden lid. Benego kreeg daardoor uitbreiding in Oostelijke richting.

Voorzitter Rombouts zorgde dat Benego een vlag kreeg. En ook statuten, waarbij het werk van de toenmalige burgemeester van Hilvarenbeek, Ligtvoet moet genoemd worden.

Voorzitter Rombouts zorgden voor een secretariaat.

Voorheen werkte men met detacheringen, waarbij een gemeente, voor een beperkte duur iemand uit het eigen personeel ter beschikking stelde. Vanuit Bergen op Zoom kon Benego rekenen op de deskundige medewerking van M. Hendrickx met Mevr. L. Snepvangers kwam er een versterking en tevens een secretariaatsonderkomen te Etten-Leur.

Rombouts wilde een solide basis van samenwerking binnen het grensgebied. Het rapport "Hoekstra" was lang de nieuwe bijbel voor de Benego-werking. Rombouts zorgde ervoor dat de grote lijnen van dit rapport, na discussie met de leden, tot aanvaarding van dit rapport leidde. De indruk uit die periode was wel dat Benego het contact met vele gemeenten verloor. Men ging iets te ver voor de groep uit lopen. Contacten tussen gemeentelijke Benego-ambtenaren, gemeentesecretarissen leverden niet zo veel op. Contacten tussen de raadsleden van de verschillende gemeenten bleven bestaan, maar de opkomst werd, met de jaren, minder talrijk. Toch deed men inspanningen om aan terreinwerk te doen. In 1987 was er een fiets- en wandeldag. De reizende tentoonstelling, zie de bijdrage van Tilburg, werd gebruikt om opendeurdagen te organiseren. Er was zelfs een Benego-kwis, die na de eerste uitgave, bij gebrek aan belangstelling van de activiteitenkalender verdween.

In 1989 verliet burgemeester Rombouts Wouw, werd burgemeester te Boxel en de voorzitterstaak kwam vacant.

Voor het eerst kwam er een Belgische voorzitter, in 1987, Herman Suykerbuyk. Na hem kwam de burgemeester van Tilburg G. Brockx, dan de burgemeester van Turnhout Marcel Hendrickx, dan burgemeester Wil De Vrey-Vringer uit Goirle. Maar dat is allemaal nog geen geschiedenis.

Als ik 35 jaar Benego overloop, geef ik er een 13-tal belangrijke en zeer geïnteresseerde colloquia aan, onvolledig en zonder systematiek bijeengebracht. Laat vooraf gezegd zijn, dat ik buiten het dagelijkse en maandelijkse bestuurswerk, moet verwijzen naar meerdere culturele evenementen. Benego liefhebbende met liefhebberstoneel, liet experimenten toe in de Turnhoutse Warande, liet leerlingen uit het Benego-gebied opstellen schrijven over een geliefkoosde bezigheid, het smokkelen, waarvan een boek werd samengebracht. Ik verwachtte niet de permanente aanwezigheid van Benego in de wielersportsector. De Benego trofee stelde iets voor! Ik vergeet de pogingen tot ambtelijke samenwerking met een Benego-ambtenaar per gemeente en een poging gestructureerd de gemeentesecretarissen van de Benego-gemeenten op (geregelde) tijdstippen bij elkaar te brengen.

Ziehier een greep uit de vele, vooral op de buitenwacht gerichte colloquia.

Nogmaals, het is een greep, van volledigheid is geen sprake en zelfs de kwaliteit was een dikwijls vergeten criterium.

1. In 1968 had in het gildenhuis te Essen een vergadering plaats van alle gemeenteraadsleden uit de Benego-gemeenten. Noem het maar de feitelijke oprichtingsvergadering. De zaal zat nokvol. Voorzitter Boudrie sprak over de oprichting van Benego.
2. In 1979 was de Kiekenhoeve te Essen de plaats voor een studiedag, georganiseerd door de regionale afdelingen van CDA en CVP onder de titel "Benego, schakel tussen 2 provincies".
3. In de tachtiger jaren (datum niet te achterhalen) werd in de raadzaal van het gemeentehuis te Essen de aanleg van de HSL besproken.
4. In 1986 werd in de raadzaal van het stadhuis te Bergen op Zoom een symposium over recreatie en toerisme ingericht.
5. In 1987 was er te Putte, in samenwerking met werknemersbonden uit Vlaanderen en Nederland, een druk bijgewoonde bijeenkomst voor grensarbeiders, in het licht van gewenste veranderingen aan het zogenaamde belastingsverdrag.
6. In 1987 was te Baarle-Hertog veel belangstelling voor het nieuwe verdrag, inzake rampenbestrijding. De Bergse burgemeester drs. P. Zevenbergen verzorgde de inleiding.
7. In 1990 werd te Ravels een studiedag ingelegd. Samen met NCMV en MKB, over de problemen voor ambachten bij grensoverschrijding, in het jargon het kleine grensverkeer.
8. In het sportpaleis te Antwerpen had een sportcolloquium plaats in samenwerking met de provinciale sportdiensten van Antwerpen en Noord-Brabant.
9. Te Etten-Leur werd in 1990 een culturele manifestatie, met panelgesprek georganiseerd, onder het motto "Eén taal, maar...." opgemerkte deelnemers: gedeputeerde Baartmans en Geert van Istendael.
10. In 1991 werd te Baarle-Hertog een druk bijgewoonde studiedag gehouden, met als titel: "Bibliotheken kijken over de grens"
11. In 1992 werd te Essen een studiedag voor zelfstandige ondernemers georganiseerd.
12. In 1995 werd te Ravels een studiedag georganiseerd over de milieuproblematiek in het grensgebied.
13. In 1998 had te Essen een vergadering plaats van Nederlandse en Belgische landbouwers, waarbij deze ervaringen en verwachtingen uitwisselden.

Deze opsomming, het weze herhaald, doet geen recht aan de niet-vernoemde activiteiten. Het zijn er vele. Een en ander dient alleen om te beweren een samenwerkingsverband met dergelijke staat van dienst laat men geen (stille) dood sterven.

Vraagt u over mislukkingen, over topics?
Voor mij zijn in die sectoren kansen gemist.

1. Het lag voor de hand in dat brede kempens grensgebied een initiatief te nemen voor het toerisme. Dit had gekund, temeer omdat er aanbod en dus ook middelen waren om dit te doen. Het initiatief te komen tot een soort cultureel grensboek-grensgids werd genomen, maar is vastgelopen. Een initiatief om te komen tot een Benego landkaart, waar niet de Rijksgrens, maar alleen de Benego-grenzen zouden aangeduid zijn, liep ook op niets uit.
2. In de ganse sociale sector is weinig ondernomen. Met het bureau voor Belgische Zaken als spil, werden de gemeentelijke pensioendiensten wel geïnformeerd over de pensioenmogelijkheden voor (voornamelijk) in België wonende pensioengerechtigden tot een Nederlands pensioen. Een contact tussen OCMW'S en gemeentelijke sociale diensten is er nooit gekomen. Formaliteiten voor opvang in Belgische verzorgingsinstellingen werden besproken, maar buiten Benego om, op bepaalde plaatsen in de grensstreek in praktijk gebracht.
3. De politiesamenwerking bestond formeel maar dan via een zeer lange hiërarchische weg, hetzij informeel. Benego heeft terzake geen meerwaarde aangebracht. Het enige, wat gebeurde, was de oprichting van een werkgroep, die een rapport publiceerd. Politieofficier Van Gestel van de Tilburgse politie had de leiding. Benego beperkte zich, als over politiesamenwerking vragen werden gesteld, tot verwijzing naar de werkgroep Van Gestel. Wat zijn de topics? Laat men zeggen dat vele dossiers in de loop der jaren zijn opgelost, hetzij door Benego zelf, hetzij door nationale regelingen (o.m. het probleem van grondwater - onttrekking van landbouwgronden, het zogenaamde calamiteitenverdrag), hetzij door natuurlijk verloop (verplaatsing tolkantoren te Essen, te Wuustwezel, problematiek voor de E19 en de A12 en het probleem van de H.S.L.). Voor mij blijven volgende 4 dossiers trofeeën van Benego.
  1. De Nederlandse-Vlaamse inventaris, in 1997 opgemaakt door de secretariaten van Benego en het Algemeen Nederlands Verbond en voorgesteld, geanalyseerd ook, door 156 aanwezigen uit het Vlaams-Nederlands middenveld te Roosendaal.
  2. Het project van het grensoverschrijdend ambulancevervoer, dat gerealiseerd is tussen Essen en Roosendaal, wordt gebruikt om op andere plaatsen, waar een ziekenhuis, in de onmiddellijke nabijheid van de grens is gelegen, ook tot afspraken te komen. Dit gecompliceerde dossier, waarbij gemeentebesturen, politie, geneesheren, ambulanciers, mutualiteiten, dienst 100, ziekenhuizen aan te pas kwamen, werkt. Het opbotsen tegen vele, zelfs vermeende belangen leert realistisch te denken over grensoverschrijdende samenwerking.
  3. De burenhulpregeling tussen de brandweerkorpsen over de grens, wat betekent kosteloze hulp op basis van wederkerigheid, werd, door ministerieel overleg met Nederlandse en Belgische Ambtenaren, die hun voogdijmacht over de gemeenten geen enkel ogenblik losten, tot een coherente regeling uitgewerkt. Er is al gezegd dat de p.r. van Benego te kort schoot om deze belangrijke regeling een Benego-label te voorzien.

4. Nooit werd er veel ophef over gemaakt. Meer dan 25 jaar is er een scholenuitwisseling tussen een lagere school te Zundert met een lagere school te Wildert. Dat kost geen geld, het is dat soort verstandhouding die het klimaat schept voor een duurzame grensoverschrijdende samenwerking. We maakten fouten, waaruit we moeten leren.

1) Onze bestuursstijl was verkeerd. We vergaderden te veel, te haastig en namen te weinig tijd voor reflectie. Enkel pogingen waren er: de jaarlijkse "retraite" avond op de Kiekenhoeve, met avondmaal en zonder agenda. Het rapport "Hoekstra" werd bediscussieerd met de benen op tafel in Baarle-Hertog. Maar als druk benomen bestuurders, politici werden de financiële gevolgen van een initiatief onvoldoende ingeschat. De follow-up van hetgeen we beslisten was zo goed als onbestaande. Tijd voor contacten met leden, gemeentebesturen namen we niet of onvoldoende.

2) De kloof tussen het Benego-bestuurkader en de ledengemeenten werd alsmar groter.

De eerste Benego-jaren werden de raadsleden van alle gemeenten uitgenodigd. Het was een gedachtewisseling over hetgeen gebeurd was en wat aan de orde gesteld diende te worden. Die gesprekken waren interessant, maar op de formule kwam sleet. De verwijdering tussen bestuur en leden was overigens zowel aan het Benego-bestuur als aan de deelnemende gemeente te wijten. De jaarverslagen, die Benego trouw publiceert, gaven in geen enkele gemeenteraad aanleiding tot een debat. Hoeveel raadsleden zouden die jaarverslagen gelezen hebben? Men had niets tegen Benego, maar tegelijk stond men er niet bij stil. Het Benego-bestuur deed overigens wel moeite om met de gemeenten in contact te treden. Ooit werden in het bestuur de gemeenten, die bezocht dienden te worden verdeeld. Ik herinneren me de goede gesprekken met het College van burgemeester, wethouders te Baarle-Nassau en in een speciale raadscommissie met de verschillende fractieleiders te Woensdrecht.

3) In actieve steun vanwege de provincies heeft Benego zich nooit kunnen verheugen. Gesprekken met de provincie Antwerpen en Noord-Brabant werden bij herhaling gevoerd.

Benego was, zo is nu eenmaal de historische waarheid, bij de gemeenten ontstaan. Indien Jozef Boudrie geen burgemeester, maar gedeputeerde bij de provinciale staten was geweest, het had er heel anders uit gezien. Benego was niet in een provinciehuis verwekt. Benego was toch maar een intergemeentelijk samenwerkingsvorm. Een Benego met twee vleugels, een gemeentelijk en een provinciale, werd nochtans ooit als gedachte gelanceerd.

De provincies deden liever hun ding en namen daarvoor de middelen. Ooit heeft een provinciebestuurder men gezegd dat het, om de gunst van het provinciale bestuur te winnen, beter was als het Dagelijks Bestuur van Benego uit zoveel mogelijk partijen zou samengesteld worden. De meeste grensgemeenten hadden een CVP-overwicht en vanuit het college

ging een CVP-er naar het Dagelijks Bestuur, maar die gemeenten, waar een vertegenwoordiger van een andere partij mogelijk was, werden aangesproken en in de meeste gevallen wilden ze zelf hun potje koken. Zij hielden niet van een opgelegde partijpolitieke verscheidenheid.

Het gevecht met de provincies is niet verloren, maar nooit kon men enige winst boeken. De toegekunde subsidiering kan men bezwaarlijk een winstpunt noemen.

Of Benego hier fouten maakte, weet ik dan niet. Tenzij "de fout" van onvoldoende invloed: en in Antwerpen, en in 's Hertogenbosch.

4) Benego had qua belangstellingsfeer steeds te kampen met een problematiek, die hetzij bilateraal - 2 gemeenten - hetzij multilateraal kon op opgelost worden. Om voor bilaterale contacten in te staan, ontbrak het Benego aan gezag en deskundigheid. Enig chauvinisme was ook niet vreemd aan het feit dat een mooi ogend project liefst door de twee betrokken gemeenten alleen werd uitgewerkt. Al is de ervaring van dergelijke initiatieven voor iedereen interessant en mag best gestreefd worden naar een multilaterale samenwerking op zoveel mogelijk terreinen.

5) Benego heeft nooit haar Public Relations verzorgd. Hier stelt zich een probleem van deskundigheid. Maar vooral van een secretariaat, dat te weinig middelen had. Op termijn is dat desastreus: als niemand van Benego hoort, vermindert de belangstelling vanuit de gemeenten. En verminderde belangstelling ontnemt Benego meerwaarde, waardoor de belangstelling nog eens daalt. Het is de gekende neerwaartse spiraal.

6) Alles bij elkaar heeft Benego veel voor elkaar gebracht. Maar op veel verwachtingen kon nooit een positief een vertrouwen wekkend antwoord worden gegeven, omdat:

- Men onvoldoende duidelijke zijde wat Benego wel, en wat het niet kon doen.
- Men niet wist wat de grensgemeenten juist wilden.
- Men, van gemeentezijde nooit heeft uitgezocht of dat kon, is daarbij een vraag, wat de grensbewoners zelf eigenlijk wilden.

Afsluitend nog deze suggesties, ervan uitgaande dat Benego, met een palmares hoe dan ook, niet mag verdwijnen.

1. Het lijkt niet overbodig op dit ogenblik opnieuw uit te zien naar de kerntaken van Benego. Dit debat kan alleen lukken als het met velen wordt gevoerd, als men daar de nodige tijd voor neemt en als de aanwezigheid vanuit het werkveld in dit debat aanzienlijk is, in kwantiteiten en kwaliteiten.
2. Wat de financiële middelen betreft, zal men zich moeten schikken naar het "help u zelf". Vermits een goeddraaiend secretariaat noodzakelijk is, zal het creativiteit vragen om meer te doen met minder middelen. In samenwerking met - bij voorkeur - grote gemeenten zijn oplossingen

- mogelijk, zoals in de eerste Benego jaren. Daarbij moet men de idee van meerdere, maar dan deeltijdse tewerkstellingen onder ogen zien.
3. Ondanks het "Help u zelf" mag men de subsidiering als middel om inkomsten ter verwerven niet loslaten. Integendeel, men moet aanklagen hoe in alle verklaringen, tot in verdragen toe woordelijk het belang van grensoverschrijdende werking wordt onderlijnd, terwijl alle bovenlokale overheden de stap tot ernstige subsidiering niet zetten. Klaag aan dat het Baarle-project van de provincie Antwerpen alleen "verloren geld" oplevert, terwijl een vereniging van meer dan 20 gemeenten het met een aalmoes moet stellen. Samen met deze aanklacht, moet ge onverminderd zeggen waarvoor ge opkomt, wat ge doet, waarmee ge bezig zijt. Dat moet zeker na 35 jarige werking. Overigens zou men over 35 jaar Benego-werking een boek kunnen schrijven, ware het niet dat Benego moeite heeft om de door heen uitgegeven boeken aan de man te brengen.
  4. Betrek, samen met de gemeenten, het vrije verenigingsleven en vrije instellingen - cultureel, wetenschappelijk, sportief, sociaal-economisch, toeristisch - bij uw werking. Amper enkele maanden voor zijn overlijden vroeg Juul van Agtmaal, destijds voorzitter van de culturele werkgroep bij Benego: doet die werkgroep niets meer ? Mogelijk is dit geen inspirerend besluit. Jaren werk bij Benego hebben me geleerd dat de afstand tussen de droom van een plan en de uitvoering zeer groot is. Ze hebben me ook geleerd dat de grens niet alleen een mentaliteitsverschil heeft doen ontstaan, maar aan beiden zijden van die grens tot een verschillende bestuurscultuur heeft geleid. Men kan dat hindernissen noemen, maar evengoed kan men daarin inspiratie vinden. Een grens, grensarbeid en grensoverschrijdende samenwerking is boeiend. Dus moet u trachten de vonk te doen overslaan. En als het zover is, dan zijt u op de goede weg.

Herman Suykerbuyk